ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 ղրշ. վեցամսեայ 30 ղրշ. Եռամսեայ 20 ղրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 80 ղրշ. Վեցամսեայ 40 ղրշ.— ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար,, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր,:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՋԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK

Galata, Kourchounlou han, N· 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

"زاغیك" ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Կալաթա, Գուրջունլու խան, թիւ 7

ՍԱԳՍԵԱՆ ՏԻԳՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *ճակիրն* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի *տրուիր* :

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 228

"ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԵՐԵԿՈՅ

21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1901 ՈՒՐԲԱԹ

ԶԻՒՂԸ

(ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՕԴՈՒԱԾ)

Սա կուսակրօնութիւնը, ժամանակէ մը ի վեր եղաւ մէկը այն խնդիրներէն, որոնք ամէնէն աւելի այժմէութիւն ստացած են։ Ամէն Նորութիւն իր հետաքրքիրները կ'ունենայ անշուշտ։ Ու մամուլին կողմէ գրուած նամակներէ կ'իմանանք, թէ ընդհանուր տկարութիւն (!) մըն ալ կայ այդ մեկուսացած մարմինը օժտելու ընտանեկան կեանքով մը։

Ասկէ առաջ, երբ մեր «Կրօնքի Հիմնախնդր» յօդուածներով, (Հրատարակուած Արեւելքի 4164 եւ 4176 թիւերով), կը մատնանշէինք այդ մարմինին վրայ բացուած վէրքը, ու կը պահանջէինք, որ քահանային դարձուի իրմէն գողցուած իրաւունքը, գտնուեցան ոմանք, որոնք անձնականութիւնը եւ սկզբունքը չփոթած իրարու հետ, ելան մինչեւ իսկ, քիչ մը կատակ ու քիչ մը իրաւ, գրելու, թէ Մուշեղ վրդ. ամուսնանալ կ'ուզէ։ Այդպիսիները չէինք կրնար մեղադրել, իրենց խելատուփը այդքան բան միայն կրնար արտադրել։ Բաց աստի ամէն մարդ իրաւունք ունի, իր զգացածը ու իր խորհածը միայն գրելու կամ խօսելու։ Հրապարակային դատաստան մը, կամ իրողութիւններու շրջան մը կայ, որ պիտի կրնայ հաստատել իւրաքանչիւր անհատի խորհուրդին ու ըմբռնումին ճշմարտութիւնը կամ ստութիւնը։ Իմ մասիս, թերեւս ուրիշներու այդ տրամադրութիւնը չիրականանայ բնաւ, բայց, որչափ ատեն սա կուսակրօնութիւնը չարունակէ, ես անոր մէկ անդամը մնալով հանդերձ տակաւին չպիտի կրնամ ջատագովականը հիւսել այդ կարգին որ իր լինելութեան իրաւունքը (raison d'être) կորսնցուցած է այլեւս։ Ամէն դար իր մտածման կերպերուն մէջ քիչ ու շատ կը տարբերի իր նախորդէն։ Այս այսպէս եղած է միշտ։ Եւ առանց ստոր չպիտի կրնայինք արդէն մարդը հաշտեցնել Գիտութիւններուն հետ, որոնք իր մտքին ընդլայնումին հետ գործ ունին շարունակ։ Կուսակրօնները ալ, երբեմն արգիլուած վանքերուն ներսը, կամ անապատներուն խորը, ժողովրդական պէտքէ մը թելադրուած միայն կրցան դուրս ելլել իրենց խուցերէն։ Այս է եկեղեցական պատմագիտութեան մեզի ուսուցածը։ Պէտքը կամ կարեւորութիւնը շատ բան կը ստեղծէ, ու նոյն իսկ կը ջնջէ նշավիճներ, որոնք կանուխէն արձակուած էին ժողովրդին մէջ ապրող կուսակրօնին համար։ Այդ ստեղծումը եւ այդ նշովքի ջնջումը պէտքի մը արդիւնքն էին։

Կը հարցնենք, թէ կա՞յ հիմա պէտք մը, անհրաժեշտ պէտք մը, այն կուսակրօնութեան, որ կազմուած է անձնասէր, կրքոտ խառնուրդներէ, եւ «խանութպանի» գաղափարներով ապրելու եւ ապրած ըլլալուն ապացոյցները տուած է շարունակ։ Ալ մեկ կողմ թողունք այն բիւրաւոր հրէշութիւնները բարոյականի, որոնցմով այսօր նախչուած է կուսակրօնութիւնը, իր բոլոր շրջանին մէջ առհասարակ։

«Կրօնքի Հիմնախնդր»ին գրութիւնը մեծաւ մասամբ théorie մը վրայ հիմնուած էր այն ատեն, ու ես կը վախնայի, թէ մի՛ գուցէ չկրնամ իմ տեսութիւններս ապացուցանել, բացատրութեան մը միջոցին, երբ մինչեւ Կրօն. Ժողովոյ սրահին դուռը հրաւիրուեցայ այն ատեն, առանց նորս հրամցուելու պատիւին արժանանալու։ Հիմա, սակայն, այն բոլոր տեսութիւններս, պիտի կրնամ ապացուցանել անանկ օրինակներով ու փաստերով, որոնք ասկէ անկէ հասած են ինծի գրաւորապէս, եւ որոնցմէ մէկ մասը ծնած է ուղղակի իմ անձնական փորձառութիւններէս։

Առանց հոս առ այժմ յառաջ բերելու կուսակրօնական կեանքի այդ աղտոտ ու պիղծ կողմերուն պատկերները, պիտի բաւականանամ յառաջ բերելու կէտ մը միայն։ Կուսակրօնը մեր մէջ ամէն բանէ առաջ քարոզիչ մըն է, եւ այս կ'ապացուցանէ Կրօն. Ժողովի այն մէկ որոշումը, ըստ որում ասկէ առաջ քահանային արգիլեց եկեղեցւոյ բեմէն խօսիլը։ Այս արգելքին պէտք չկար. ըստ իս, արդէն քահանան ինքզինքը արգիլած էր այդ բանէն իր տգիտութիւնովը։ Իր քարոզիչի հանգամանքով ո՞րչափ կրցած է օգտակար ըլլար կուսակրօնը։ Քարոզը, ո՛րքան ալ պերճախօս ըլլայ կուսակրօնին բերնին մէջ, անիկա սոսկ ժամանցի մը հաճոյքը պիտի առթէ ունկնդիրներուն, քանի որ՝ մանաւանդ գաւառներու մէջ՝ կուսակրօնը ընտանիքներու մէջ՝ տեղ մը, բաժին մը չունի։ Կինն ու ընտանիքի բոլոր էգ անդամները անկէ խոյս պիտի տան շարունակ. թէ՛ պատկառանքի սխալ հասկացողութեամբ մը, եւ թէ անոր համար, որ՝ կ'ըսուի թէ ամուրի մը իրաւունք չունի տուներուն մէջ կիներուն հետ խօսակցելու կամ խորհրդակցելու։ Սա ամուրիութիւնը ուրեմն, ամէնէն մեծ արգելքն է, որ կը ծագի կուսակրօնին ընտանեկան շրջանակին մէջ ալ, բարոյապէս ու կրօնապէս ազդելու անհրաժեշտութեան դէմ։

Իսկ քահանան, որուն ելեւմուտքը ընտանիքին մէջ երաշխաւորուած է իր ամուսնական կեանքով, բնաւ չի՛ կրնար այդ բարոյական ազդեցութիւնը բանեցնել ընտանիքէն ներս։ Այսպէսով կուսակրօնն ու քահանան մէկ կէտի վրայ կը միանան, օգտակարութեան չգոյութեան տեսակէտով, մէկը իր ամուրիութիւնով, ու միւսը, իր տգիտութեամբ։ Բաց աստի կինը, զոր քարոզիչը պիտի ունենայ, ամէնէն մեծ օժանդակն է բարոյական ու կրօնական շրջանակի մէջ, եւ անոր ազդեցութենէն պիտի արդիւնաւորուի քարոզչի՛ն ալ կեանքը ժողովրդեան օգտին համար։ Գիւղով հովուական կեանքի պայմաններուն, անոնք չեն կրնար այսօր արդարանալ՝ սա ամուրի կեանքին մէջ, երբ մանաւանդ Նկատողութեան առնենք Առաքեալին խօսքը, իր ուղիղ տրամաբանութեանը մէջ. «Պէտք է Եպիսկոպոսն անարատ ըլլալ, մէկ կնկան մը էրիկ, զգաստ, խոհեմ, պարկեշտ, հիւրասէր, սորվեցնող. . . որ իր տանը աղէկ վերակացութիւն ընող ըլլայ, իր զաւակները հնազանդութեան մէջ պահելով բոլոր ծանրաբարոյութեամբ։ Հապա թէ որ մէկը իր տանը վերակացութիւն ընել չգիտնայ, ինչպէ՞ս Աստուծոյ եկեղեցւոյն Հոգաբարձու պիտի ըլլայ» (Ա. Տիմոթ. Գ. 1-5)։

Առանց ամուսնութեան կրօնական մարմին մը՝ ասոր հակառակ կեանքը պիտի ունենայ շարունակ. շատ կամ քիչ բացառութեամբ։ Սա պայմաններուն տակ, կարծեմ խնդիրը շատ պարզ է. ջիղը՝ որ կուսակրօնը պիտի միացնէ ժողովուրդին, բացարձակապէս գոյութիւն չպիտի ունենայ, ու այդ անջիղ մարմինը, թոյլ, պորտաբոյծ, անառակ կեանքի մը բովանդակ շրջանը պիտի բոլորէ, խորհելով իրեն ու իրեններուն միայն։

ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՄԵՌՆԵԼԷՆ ԵՏՔԸ ԱԼ...

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Անգամ մը միայն տեսած էր զանոնք։ Ան ալ իրենց անձնասպանութենէն քիչ օրեր առաջ, Պատրգիւղի 4 թիւ շոգենաւին մէջը։ Ան առտուները կէս-մութ կ'ըլլար դեռ, երբ առաջին շոգենաւը կ'ելլէր, իսկ աս առտուն ամպամած ու անձրեւոտ երկինքին պատճառով, ա՛լ աւելի մութ էր, շոգենաւին միջնայարկը կուպէ պիրկ ծածկոցին տակը։ Շոգենաւին զանդաղութիւնը, օդին գէշութիւնը, ժամանակին կանուխութիւնը, բաւական ուժով պատճառներ եղած էին որ, ամէն ատենէ աւելի ամայի ըլլար աս առտուն շոգենաւը։ Եւ ատոր համար էր թերեւս որ, Անուշեան՝ ինք ալ, նոյն օրը բացառիկ կերպով կանուխ վար իջնելու պարտաւորուած ըլլալով, երբ նստած կը մտմտար, կէս քուն, կէս արթուն, շտապչուն տեղատարափին տակ՝ որ կը փչէր ծածկոցին դուրսի մասին վրայ, հետաքրքրութիւնով ու քիչ մըն ալ զարմանքով նշմարեց այն զոյգին՝ որ հազիւ կառքէն դուրս ցատկած, ներս կը մտնէր շոգենաւին ճամբայ ելած պահուն իսկ, շունչհատ, արագ ու թրջած։

Գառնիկ Անուշեան՝ քեռորդի համբաւաւոր բժիշկի մը՝ որ հիմա, Հէյպէլիի մէջ իր ունեցած վիլլան կը գտնուէր, օդափոխութեան համար, ինքն ալ բժշկական վարժարան կը յաճախէր, իր մօրեղբօրը պաշտպանութեանը տակ, թէ անոր խօսքը կոտրած չըլլալու, եւ թէ ապագային՝ անոր գիրքին հասնելով, անոր տեղը բռնելու երազոտ հեռապատկերովը հրճուելու համար։ Դեռ հազիւ քսան երկու տարու, արդէն տարի մը միայն ունէր Տօքթոր ելլալու։ Իր բովանդակ պատանեկութիւնը բուռն պայքար մըն էր եղեր անքունութեան ու աշխատութեան մէջ բաժնուած եւ ատոր շնորհիւն էր որ, միշտ առաջին հանդիսացեր ու քիչ ատենուան մէջ մեծ ճամբայ էր կտրեր։ Իր խոշոր գլուխը, ամբողջ ստուար հատորներու կենդանի համայնագիտարան մըն էր դարձեր, իր պինդ յիշողութեանը ու յամառ ընթերցամոլութեանը երեսէն եւ ատոր համար իր դասատուները չէին ապահովօրէն որ դժգոհ պիտի մնային։

Արդէն իսկ կազմուած երիտասարդի իր մեծղի ու հաստուժ կազմուածքին հակառակ սակայն, արտաքին աշխարհին հետ յարաբերութիւններէ, աքօզիկ զուարճութիւններէ, կանացի մտերմութիւններէ, վատնումներէ, կնճռոտութիւններէ բացարձակապէս զրկուած կը մնար, ինք իր ուզելովը։ Առանց ժամանակ կորսնցնելու, իր մոլեգինօրէն յարած միտքի աշխատութիւններուն պարապելու բուռն իղձը մէկ կողմէն, բժշկական չոր ու գանեցնող մերկապարանոցութիւններուն ու կանուխէն անզգայացնող ախտաղագիր տեսարաններուն ուսումնասիրութեան առաջ բերած հակազդեցութիւնը միւս կողմէն, անզգալի կերպով, առանց ճիգի բերած դրած էին զինքը կէս կամաւոր անտարբերութեան մը մէջ, որ սէրին ու սեռին բոլոր բաղխումներուն, պայքարներուն ու արիւնալի արդիւնքներուն վրան, պաղ, անտարբեր ու անզգած, ու քիչ մըն ալ զարմանքոտ աչքով մը նայիլ կուտար իրեն։ Ամէն օր մարդկային մարմինին խոր ուսումնասիրութիւնը, ատենէ մը ի վեր փորձերու համար հերձոտած, կտրտած, կոտրած մարմինները տեսակ մը հիացումով կը համակէին զինքը ներքին մեքենականութեան հրաշալի կերպով հաբուստ ու նրբին այդ ընդգաղոյգին համար, այնքան՝ որքան նողկանք ու արհամարհանք ունենալ կը սորվեցնէին իրեն, այն ամէն մարդերուն նկատումով, որոնք անասունի կիրքով վառուած, այդ մեքենականութեան տապակը սիրելու եւ անոր առջեւ զմայլումով ծնրադրելու ատոիճան տխմար մոլթապաշտներ կրնային կոր ըլլալ։

Ինք շատ հաւատք չէր սիրեր ունենալ, կանացի բոցոտ ու հրճուանք տուող զգուանքներուն, սէրին խնդիրներող ու մարմաջոտ անհրաժեշտութեանը, ու շատ մը անկումներուն կարելի ներելիութիւններուն վրայ։ Իրեն համար գոյութեան երբ առաջին պայման աշխատութիւնը միայն կար, ուրկէց պիտի սերէր իր ապագայ գիրքը եւ անկէ ետքն էր որ պիտի կազմէր իր ընտանիքը, ուրկէց պիտի սերէր իրեն յաջորդ սերունդը։ Հոգ, ամենապարզ այդ երկու սկզբունքներուն մէջը կ'ամփոփուէին իր բովանդակ իտէալը ու փիլիսոփայութիւնը կեանքին. եւ մինչեւ հիմա բնութիւնը դեռ չէր բողոքած իր բոլոր ուժովը, բացի իր տաժանքոտ ու սպառող աշխատասիրութիւններէն առաջ եկած պզտիկ տկարութիւն մը՝ զոր դարմանելու համար, իր ամարանոցը կանչած էր զինքը, իր մօրեղբայրը։

Երբոր էրիկ կնիկ,— զոր՝ ըլլալնին եւ եւրոպացի ալ, չուտով կռահեց,—եկան նստիլ, իրմէ քիչ մը անդին, ճիշդ դէմը, անանկ որ առանց տեղէն շարժելու եւ առանց յայտնի ընելու որ մասնաւոր դիտումով մը իրենց կը նայէր կոր, կարելի եղաւ իրեն քննել զանոնք ճիշդ այն հետաքրքրութիւնովը զոր, տարօրինակ անբնականութիւնով մը օժտուած մեռել մը անդամահատած կամ բժշկական նոր մէջտեղ հանուած գաղտնիք մը ուսումնասիրած ատեն վառարկած էր։

Մարդը շատ վայելուչ կերպով հագուած, երկայնահասակ, չոր ու ճիգ հասակով մը, ցցուած այտոսկրներուն վրայ երակի կարմիր ու բազմաճիւղ ցանցերով, ուժգօրէն պրկուած ու վեր դարձած պեխերով, ձեռքերը կռճկուած կարճ շաքէթին տակէն, տափատին դրպանը խոթած ջղաձիգօրէն, անանկ որ ամբողջ վերնամասը բաց կը մնար տափատին եռին, անհանգարտ շարժուածքով ու քաշուած դիմագիծերովը մէկու մը՝ որ սեւեռուն գաղափարով մը կը տւայտի սաստկապէս, կ'ելլէր, կը նստէր, դէմը կը կայնէր իր կնկանը, վերի յարկը կ'ելլէր շոգենաւին, առանց հոգ ընելու ուզխինահոս անձրեւին համար, որ կը շարունակէր հոսիլ ամառուան խօնի սաստկութիւնով։

Կնիկը՝ թէեւ աւելի հանդարտ՝ շարժուածքով, բայց, օդին մէջ, ուր՝ անձրեւին՝ ծովին վրայ փռած գորշ վարագոյրէն զատ ուրիշ ոչինչ կ'երեւար, անորոշ կէտի մը անանկ յառած կը մնար որ, ան ալ, իր միտքը խորտակելու աստիճան պրկող գաղափարի մը անձկին մէջը բանտուած ըլլալը կը յայտնէր որոշակի։ Քիչ մը հեռուէն, նստած զիրքին մէջ մանաւանդ, հետզհետէ ուժովցող կէս-լոյսին աղօտ պայծառութեանը մէջէն ընդնշմարուած իր կիսադէմքը շատ աղուոր չէր երեւար կոր իրեն։ Նորաձեւօրէն, խոշոր սեւ ծաղիկներով դրուագուած քօղիկին հիւսէն վիչտէ մը տժգունած իր դէմքին վրայ, ցայտուն առաւելութիւն մը ըլլալով, առոյգ նայուածք մը, եւ երեսներուն ու թուշին քաշուած կլորութիւնը աչքի կը զարնէր։ Միջակ բան մըն էր աս Գառնիկին համար, որ մարդուն ալ, կնկան ալ ազնուութիւնը գլուխին վրայ կը դասէր։ Անկայուն նայուածքի մը հրայրքոտ ու թմրող հրապոյրը, թաւալուն աչքերուն մէջ խառացող շքեղ ու սարսռոտ մագնիսականութիւնը, մոգական գաղտնիքներ կը մնային իրեն համար, որ չէր կրնար բացատրել զանոնք իր բնախօսիկ մարդակազմութեան ընձեռած միջոցներովը։

Իր զիրքին մէջ բեկբեկած հասակին ու մարմինին չքեղութիւններէն, որոնք տարտամօրէն միայն կը զգացուէին, աչքի կը զարնէր, հմայիկ կերպով նրբացած ու դողդոջ կուրծ մը որ կ'ելեւէջէր նեղուած սեղմիրանին պարփակին մէջը, բարձրադիր օծիքին մէջէն լեցունօրէն վեր վիժող նախալանջէն կախուած ճօճանակի մը պէս։ Բայց տարիկա վանող տպաւորութիւն մը ընել կը թուէր, դեռատի Անուշեանին վրայ, նկատելով որ մարմինի մը համար զգացուած ամէն ըղձանք, հեռու սէր կոչուելու արժանի ըլլալէ, անասունի ուժոտ բնազդում մը սեպելէ զատ, չէր կրնար խորհիլ ու հաւատալ որ, իրեն համար միջակ նկատուած գլուխ մը, կրնար հրաշալի մարմինի մը իբր վերադիր ծառայել։ Արդէն իր մինչեւ ան ատեն տեսած ու հարեւանցիօրէն, իբր ճաշակի պահանջ, դիտած կիներուն մէջ, չէր կրնար խոստովանիլ յիշելը մէկը որուն գլուխը, իր դժուարահաճ երեւակայութիւնը գոհացնելու կարող ըլլալու չափ աղուոր ու զգլխող ըլլար։ Ո՛ր մնաց որ, իր երեւութապէս քարացած զգայութիւններով ու չորացած սրտովը, լաւ գաղափար պիտի կազմէր, պիտի հաւատար հրաշալիութեանը մարմինի մը, որուն էն աճալիօրէն տպեց ու ախտավարակները վիճակուած էր իրեն տեսնել ու չօշափել իրենց աղտոտ ու լկտի մերկութեանը մէջ, զանոնք փորձի իր դանակովը պատառոտած ատեններ։

Շատ անգամներ կ'ըլլայ որ մարդ, բան մը կարդացած կամ բանով մը զբաղած ատեն կը զգայ որ սուր նայուածք մը իրեն յառած է, առանց տեսնելու իսկ զայն։ Երկու աչքեր, առանց որոշ ու բանաւոր պատճառի, կարծես ուտելու պէս, քեզի տնկուած կեցած են։ Ճիշդ աս տպաւորութեան տակ էր աս պահուն գեղանի օտարուհին, որուն նայուածքը, պահ մը երկանը վեր ելլելէն օգտուելով, դարձաւ ինկաւ Գառնիկին վրայ, բռնի քաշուածի պէս։ Ու վայրկեան մը այդ փոխադարձ յառումին մէջ, որ, անոր նորէն իր աջին անորոշ կէտին դիմելովը վերջացաւ, անանկ բարդ ու անանկ խորունկ տպաւորութիւն մը ունեցաւ Գառնիկ, որ կեանքին մինչեւ վերջը պիտի չմոռնար ապահովապէս։

Այդ յանէտ ըղձալի նայուածքը, իր փայլակի տեւողութեանը մէջ, գծած կէս կոր շրջանին մէջ, հետզհետէ մէկէ աւելի զգացումներ արտայայտեց, որոնք չէին կրնար վրիպիլ իր ուշեղ հետապնդումէն։ Առանձին էին եւ աս բացարձակ պատճառ մըն էր որ Անուշեան կեդրոնացնէր ինքզինքը, աս միակ կնկանը վրան, առանց մինչնոյն վախը ունենալու ուրիշներէն տեսնուելու։ Ամէնէն առաջ, անչափօրէն նախանձոտ էրկան մը հսկողութենէն ազատած՝ ճախրի ու գինովութեան վայրկենական հեշտանքը բաբախեց անոր մէջ, որմէ ետքը, իրեն այդչափ յամառօրէն յառած երիտասարդին ինչութեանը նկատմամբ, կիսատ հետաքրքրութեան մը կը յաջորդէր, միտքին վրայ ճնշող ու թեւածող մութ գաղափարի մը, թանձրացած վիշտի մը անպատմելի ու կսկծոտ արտայայտութիւնը որուն ծայրը երկու կաթիլներ բիւրեղացած կ'երեւային։

Բ.

Տասնը հինգ օր մը անցեր էր անկէց ի վեր եւ ինք՝ Հէյպէլի կը մնար միշտ արձակուրդով, ու աշխատութիւնը արգիլուած ըլլալով, ինքզինքը լեռները նետեր էր։ Հիմա առտուընէ մինչեւ իրիկուն կը պտըտէր, էն հեռու տեղուանքը երթալով ոտքով, անտառներուն մէջը, կղզիին չուրջը քանի մը անգամներ, լեռներուն կատարները մագլելով, ու ապրելով վայրի՛ կեանք մը, բնութեան ու ծովին հետ, ուրկից վերանորոգուած առողջութեան, կազդուրուած առոգութեան հետ, նոր, անզիմադրելի ու վայրի զգայութիւններ կուգային, կը բռնէին, կը բռնէին իր մէջը։ Բիրտ աչխոյժ մը կ'ողեւորէր հիմա իր քնացած բնազդները, եւ չոր մացառուտներուն մէջը կարծր հողին վրայ, անուշ քուներ մը, երկարատեւ ու մարմնատանջ վերելքներէ ու յոգնութիւններէ ետքը, ապզուօրէն կը ջլապնդէին զինքը։ Աշխատանքի յոգնութիւններէն զրկուած իր միտքը, կը թուլնար հետզհետէ, կը կորսնցնէր իր խստութենէն, եւ տեղի կուտար մեղմ ու ջերմ անուշութեան մը որ կը դրաւէր, կը սփոփէր, կը վերակազմէր զայն։ Իրեն անծանօթ բաներ կը պատուքէին հիմա իր զանկին տակը, անգիտակից փրփրումներ եւ կուգային իր երակներուն մէջը եւ երազոտ բաներ մը մարմին կ'առնէին հեռուէն հեռու, իր խանդավառած երեւակայութեանը մէջ . . .

. . . Վրայէ վրայ պարպուած, հրացէնի երկու պայթիւններ, զինքը ընդոստ արթնցուցին, խոշոր եղեւինի մը տակ, իր խորունկ քունէն եւ երազած չըլլալու աղուշ տարտամութիւնովը, աչքերը խոլոր մոլոր բացած, երբ կը մտածէր հինգ տասը վայրկեան մը, ինքնիրենը զարմանալով ու ինքզինքը հարցաքննելով, երրորդ ուժգին հարուած մը, զինքը ոտքի հանեց եւ դէպ ի ձայնին կողմը վազել տուաւ։

Քիչ մը ասդին անդին վազվզելէ ետքը, հասաւ ծայր մը, անդունդի եզր մը, ուրկէ անդին ծովը կը տարածուէր, իրիկուան հետզհետէ իջնող հովին տակը տաքուբեր, մեղմաձայն ու մութգոյն։ Երկու դիակներ, արիւններու մէջ, թաւալած, կը տարածուէին։ Էրիկ ու կնիկ էին։ Էրկանը ձեռքը չալիկին մէջ, որուն ծայրը կը զգացուէր մահաստու գործիքը։ Երկուքն ալ մեռած էին։

Օ. ՉԻՖԹԷ-ՍԱՐԱՖ

(Շար.)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ՔՐԻՒԿԵՐԻ ՆՈՐ ՏՈՒՆԸ

Քրիւկեր Նախագահը հաստատուեցաւ հիմա իր ձմեռնային տունը՝ որ կը կոչուի «Օրանժելիւս», Հաճոյք Օրանժի, Օրանժ, յայտնի է թէ, Հոլանտայի արքի թագաւորական ընտանիքին անուանն է։

Այս տունը բաժնուած է փոքրիկ երկաթեայ ցանկապատով մը եւ փոքրիկ թուփեր տնկուած պարտէզով մը։ Ճիշդ դրան առջեւ ածու մը կայ ուր կը նիրհեն ներկայիս, Թրանսվալի չորս գոյները կակաչի սոխերու ձեւին տակ. երբ ծաղիկները բացուին ծերունի նախագահը իր պատուհանէն պիտի տեսնէ իր դրօշակին գոյնէն ալ ծաղիկը. — Նախագուշակութիւն՝ իր հայրենիքի վերականգնումին։

Պ. Քրիւկեր վիլլային ամբողջութիւնը չի գրաւեր, այլ գետնայարկի երեք սենեակներ միայն։ Անոնցմէ մին որ իբր սրահ կը ծառայէ իրեն, կահաւորուած է Լուի ԺԵԻ ոճով։ Պատի ծածկոյթները կանաչ են (կանաչը վասն զի Պ. Քրիւկերի գոյնն է) եւ վրանին ճերմակ շուշաններ բանուած են։

Ննջասենեակին մէջ ալ կանաչութիւնը կը տիրէ, թէպէտ հոս կարասիքը կաղնեփայտէ են։ Բայց ամէնէն աւելի ճաշարանի կարասին է որ սքանչացում կ'ազդէ կարասիներու սիրահարներուն։ Այդ սենեակը, կ'ըսեն, ընտիր ճաշակի գոհար մըն է, ուր կաղնեփայտէ կարասիներ՝ զարդանկարուած մութ կարմիր դրուագներով երազելի ամէնէն գաղջ երեւոյթը կուտան։ Գորգը Իզմիրէն եկած թրքական աղնագործութեան հրաշալիք մըն է։

Տան միւս մասերը կը բնակին աքսորի զանազան ընկերներ։ Էլօֆները կը բնակին երկու դուռ անդին եւ Տօքթ. Լէյտս, ինքն ալ, հոնտեղուանքը տուն մը վարձած է. Եթէ երբեք հասնի կարեւոր լուր մը, Պ. Քրիւկեր կրնայ սուլիչի հարուածով մը իսկ անմիջապէս մօտը կանչել իր խորհրդականները։ Ու հինգ վայրկեանի մէջ խորհրդակցութեան սկսիլ։

ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթէն Դեկտ. 31)

ՖԻՆԼԱՆՏԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Հէլզինկֆորսէն կը հաղորդուի թէ դեկտ. 20 ին, կայս. հրովարտակ մը հրատարակուած է, որով զինուորական ծառայութեան օրինագծին դէմ տեղական պաշտօնէութեանց կողմէ եղած բողոքները, կը յանձնարարուի նկատողութեան չառնել։ Ցնտոյ, նոյն հրամանագրով կը յանձնարարուի նաեւ թէ վստահութեան վրայ հիմնուած կառավարական պաշտօններու համար եթէ պէտք եղած անձերը պակսին տեղայիններուն մէջ, Ռուսեր նշանակուին այդ տեսակ պաշտօններու համար։ Ֆինլանտական մաքսերու ընդհանուր տնօրէնը եւ բանտերու ընդհանուր տնօրէնը իրենց պաշտօններէն հանուեցան։

=Հէլզինկֆորսէն կը հեռագրուի նաեւ թէ երեք ֆինլանտական օրաթերթերու հրատարակութիւնը վերջնականապէս խափանուեցաւ։ Ուրիշ եօթը թերթերու հրատարակութիւնն ալ մէկէն մինչեւ հինգ ամիս պայմանաժամով տակաւին կը շարունակուի։ Երկու թերթեր ալ ազդարարութիւններ ընդունած են։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՇՓՈԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Գերմանիա եւ Վենեզուէլա

Գերման եւ վենեզուէլական միջադէպին շուրջ բանակցութիւնները կը շարունակուին։ Նիւ-Եորքէն հասած այն լուրը թէ Քարաքասի գերմանական դեսպանը Քասդրօ նախագահին հետ բուռն վէճ մը ունենալէն վերջը, անկից մեկնած է. անհիմն է։

=Վենեզուէլայի մէջ, չփոթութեանց հետզհետէ աւելի ծաւալուն հանգամանք մը առնալուն հետեւանքով դէպի Ծ ովր. Արեւելք երթալիք «Կազէլ» գերման յածանաւը ծովային նախարարութենէն նոր հրաման առած է նախ Վենէզուէլա երթալու։ Կազէլ յունուար 20 ին պիտի մեկնի Քիլէն։

=Ուաշինկթընէն կը հեռագրուի թէ Գերմանիոյ՝ Վենէզուէլայի դէմ բանած ընթացքը կրնայ Մ. Նահանգներու հետ բաղխմանց տեղի տալ։ Կը հաւաստուի թէ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը այս համոզումը ունի խնդրին վրայ։ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը մինչ աչքի առջեւ ունի Գերմանիոյ հետ պատերազմ մը։ Արտաքին գործոց նախարարութեան ինչպէս նաեւ ծովային եւ պատերազմական գործոց նախարարութեանց մէջ, կ'իշխէ ունեցող անձնաւորութիւններ Գերմանիոյ հետ պատերազմ մը անխուսափելի կը նկատեն։ Այս պաշտօնատարներէն ոմանք կ'ըսեն թէ կարեւորութիւնէ զուրկ է այդ պատերազմին՝ Վենէզուէլայի միջադէպէն կամ ուրիշ պատճառէ մը ծագում առած ըլլալը։ Գերմանիա շատ լաւ գիտէ թէ որքան հեռու կրնայ երթալ եւ իր դոհութիւնը յայտնած է արդէն իրեն գծուած սահմանին համար։ Նոյնպէս Ամերիկեան մարտանաւերու մեծ թիւ մը կը գտնուի այսօր Վենէզուէլական ջուրերուն մէջ, եւ եթէ Գերմանիա քայլ մը առնէ որ դէմ ըլլայ Մոնրոյի վարդապետութեան, այդ պարագան ապահովարար խզմանց տեղի պիտի տայ։

=Ուաշինկթընէն նորագոյն հեռագիր մը ընդհանրապէս կ'ըսէ թէ Գերման-Վենէզուէլական միջադէպը հոն ոեւէ անհանգստութեան անգամ տեղի չի տար։ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը ո՛չ մէկ կերպով պիտի միջամտէ Գերմանիոյ նպատակայարմար կերպով կատարած գործերուն։ Նախագահ Ռուզվէլդ կը գատապարտէ այս միջոցին քանի մը թերթերու կողմէ հրատարակուած յուզումնալի լուրերը։

Քիլլի եւ Արժանթինի միջադէպը

Քիլիի դեսպանը գլխաւորապէս մը կը հերքէ, որով կը հերքէ թերթերու հրատարակած այն լուրը թէ ինքը Սանդիակոյի մէջ դեկտ. 25ին Քիլիի Արտաքին Գործոց Նախարարութեան մէջ իրեն ներկայացուած պարունակէն բառ մը փոխած ըլլայ։ Ընդհակառակը ճշմարտութիւնը սա՛ է որ կը յարէ դեսպանը, Արժանթինի դեսպանը Բորդէլա, պարունակին ստորագրուելէն վերջը կը յայտարարէր թէ իր կառավարութիւնը ո՛չ ռազմական խումբերու վէճի առարկայ եղած ստացուածներէն ետ քաշուիլը, եւ ոչ ալ վէճի նիւթը Անգլիոյ հաշտարար կարգադրութեան թողուլ կը ստանձնէ։ Այս՝ Քիլիի կողմէ եղած առաջարկները Արժանթին պիտի ընդունէր այն պայմաններով որ հաշտարար կարգադրութիւն մը՝ նկատուի իբր գոյութիւն ունեցող խնդիրներուն մէջ մանող նոր միջադէպ մը, առով կացութեան դարման մը տանելու համար եւ որուն համար երկու երկիրներուն ալ հաւանութիւնը պէտք է նախապէս առնել, ինչ որ անհրաժեշտ պիտի ըլլար եթէ 1898ին տրուած հաշտարար որոշումը՝ ուրիշ որոշումով մը փոխել ուզուէր։

ԴԷՊՔԵՐԸ ՇԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Նամաքուքիի քաշուիլը

Եօքոհամայէն կը հեռագրուի թէ ճաբոնական բանակի 5րդ զօրաբաժնի հրամանատարը Զօրավար Պասոն Եամաքուքի՝ որ չինական արշաւախումբին հրամանատարն էր, իրեն դէմ եղած ամբաստանութեան մը համար՝ որ կ'ըսէր թէ արշաւանքի պահուն թալանումներ կատարած է, իր պաշտօնէն հեռացած է։

Արքունիքին Բեքին վերադարձը

Բեքինէն կը հեռագրուի թէ Արքունիքը յունուար 7ին մասնաւոր կառախումբով Բաօթինկֆուէն ճամբայ պիտի ելլէ Բեքին գալու համար։

Մանճուրիոյ պայմանագրութիւնը

Ռուսիոյ Բեքինի դեսպանը Լեսար, չինական կառավարութեան լիազօր պատուիրակներուն հաղորդեց որ Ռուսիա կը մերժէ Մանճուրիոյ պայմանագրութեան մէջ փոփոխութիւններ ներմուծել։ Ռուսիոյ եւ Չինաստանի միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները իրապէս իրենց վերջին ձգտման հասած են։

Նոր շփոթութիւններ

Բեքինի չինական թերթերը Հարաւային Չինաստանէն լուրեր կը հաղորդեն, որոնք կը յայտնեն թէ Քուանսի նահանգին մէջ Նինկեաֆու քաղաքը գտնուող ֆրանսացի միսիոնար մը եւ բազմաթիւ Չինացի քրիստոնեաներ սպաննուած են։ Այս լուրը տակաւին պաշտօնապէս չէ հաստատուած։

Պետութիւններն եւ Ամերիկա

Քանի մը պետութիւններ կը պահանջէին Մ. Նահանգներու կառավարութենէն թէ, Չինաստանի կողմէ Ամերիկայի վճարուելիք հատուցմանց գումարին աւելորդ մասը ձգուի եւ իրենց պահանջը սա՛ կերպով կը պատճառաբանէին թէ իրենց վճարուելիք հատուցումները անբաւական են իրենց ծախքերը ծածկելու եւ թէ ամբողջական հատուցումը պէտք է բոլոր պետութեանց մէջ բաժնուի Ուաշինկթընի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ սակայն սա՛ գաղափարը կը տիրէ թէ Մ. Նահանգներու կողմէ ստացուած հատուցման գումարին մէջ աւելորդ չկայ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Նէյշընըլ Րիվիւ հանդէսը կը հրատարակէ կարեւոր յօդուած մը, հաւանականաբար ռուս դիւանագէտէ մը գրուած, որուն մէջ այս վերջինը կը պաշտպանէ Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը։ Այս տեսակ համաձայնութեան մը գլխաւոր արգելքը սակայն եղած է Անգլիոյ մինչեւ այսօր ունեցած սխալ ըմբռնումը հանդէպ ռուսական դիւանագիտութեան եւ անոր անհիմն մտատանջութիւններուն Ռուսիոյ Հնդկաստանի մասին ունեցած նպատակներուն հանդէպ։

Ռուսիոյ Ծ. Արեւելքի մէջ շարունակական յառաջխաղացութիւնը նախամտածուած ծրագրի մը արդիւնքը չէ, այլ պարագաներու բերմունքը։ Յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ եւ Անգլիոյ միջեւ լաւ յարաբերութիւնները Ծայրագոյն Արեւելքի իրենց շահերուն համար կրնան նպաստաւոր ըլլալ։ Նոյն յօդուածին հեղինակը կը յայտարարէ թէ իր կեանքին մէջ ռուս դիւանագէտի մը բերնէն երբեք լսած չէ խօսք մը՝ որ ցոյց տայ Ռուսիոյ կողմէ լուրջ առաջադրութիւն մը Հնդկաստանի վրայ արշաւելու համար։ Յօդուածին վերջաւորութեանը կ'առաջարկուի նաեւ համաձայնութիւն մը Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ չինական խնդրին նկատմամբ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Անգլիական կորուստներու ցուցակը

Դեկտ. 30ին Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան կողմէ պաշտօնապէս հրատարակուած կորուստներու ցուցակէն կ'երեւայ թէ Թուիֆոնթէյնի ճակատամարտին վիրաւորուածներուն թիւն է 50, սպաննուած են 53 եւ իրենց վէրքերուն հետեւանքով մեռած 4։

Պօերասէր ցոյցեր

Մ. Նահանգներու Գանսաս նահանգէն կը հեռագրուի թէ Թոբէքայի մէջ 2000 հոգիներէ բաղկացած Պօերասէր համախմբման մը առեն սա որոշումը տրուած է թէ Մեծն-Բրիտանիոյ պէտք է առաջարկուի հրաւիրել Ռուզվէլդ Նախագահը եւ Տանիմարքայի Թագաւորը, հաշտարար որոշմամբ Հարաւ. Ափրիկէի պատերազմին վերջ մը տալու համար։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Ելմտական Ժողովոյ անդամ անուանեցաւ ելմտական պաշտօնատան թղթակցութեանց դիւանի Ա. միւմէյյիզ Հիւսնի պէյ, որուն Ուլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Ուլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ թագաւորական Թ. շրջանակի (Սկիւտար) օգնական տնօրէն Հիւսէյին Պէյարէտտին էֆ.ի։

Ուլայի Բ. աստիճան՝ Ջաթալճա գաւառի հաշուակալ Իպրահիմ Խալիլ պէյի։

Սանիյէի աստիճան՝ Սիլիվրի գաւառակի գայմագամ Մուհիէտտին պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Դ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Ջաթալճայի հաշուակալութեան Ա. քարտուղար Հիւսնի, եւ Պէօյիւք Չէքմէճէի արկղակալ Թէվֆիգ էֆէնտիներու։

ԸՆԴՀ. ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Վաղուընէ սկսեալ մէկմէկ ընդհանուր ամսաթոշակ պիտի բաշխուի կառավարական բոլոր պաշտօնէից։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ հրամայած է որ Ծիրակի հրդեհէն արկածեալներուն մէկ ցուցակը պատրաստուելով իրեն մատուցուի։ Կայս. նոյն Իրատէին համաձայն, Կայս. Թիֆնապահ Ֆէյզի պէյ եւ Բաղաքապետ փաշան ձեռնարկեցին հրկիզեալներու ցանկին պատրաստութեան։

ՔԻԼՈՄԵԴՐԱԿԱՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.—Ինչպէս ասկէ առաջ արդէն թաճ գրած էր իր սեղանաւորական բաժնին մէջ, եւրոպական միւս թերթերը եւս կը գրեն թէ Ռումէլիի եւ Անատօլուի երկաթուղիներու հասոյթները օր ըստ օրէ աւելնալուն՝ Ելմտական գանձը այս տարի 100,000ոսկիի չափ մը պիտի ընէ քիլոմեդրական երաշխաւորութիւններու կողմէ։ Հասոյթներու այս առաւելութիւն, կ'ըսեն եւրոպական սեղանաւորական թերթերը, Օսմ. Ներքին Նահանգներու հետզհետէ բարգաւաճման յայտարար նշանն է։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Սերպիական, հելլենական եւ ամերիկեան դեսպանները երէկ Բ. Դուռը երթալով Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցան։

ԴԵՐՁԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ. — Արքունի Ֆէսհանէի տնօրէն Մուհիէտտին փաշա, Միխալըճի մէջ իր հաստատած դերձանի գործարանին համար մենաշնորհ ստացաւ։

ՈՉԽԱՐԻ ՏՈՒՐՔԸ.—Բ. Դուռը նկատելով որ գաւառներէ Պոլիս բերուած ոչխարները կարգ մը տուրքեր վճարելու ենթարկուած են, որով ոչխարի վաճառականք կը դժկամակին Պոլիս ոչխար բերելու, եւ այս կերպով ալ ռուսական եւ ռումանական ոչխարները կ'օգտուին, մեծաքանակ Պոլիս ղրկուելով, որոշեց Ջերընաս պաշտօնարանէն բացատրութիւն պահանջել գաւառներէ Պոլիս ներածուած ոչխարներու եւ անոնց վճարած տուրքերու քանակութեան մասին։

ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ Պայիր փողոցի հրդեհին երբեւ հեղինակ ձերբակալուած է գինեպան եւ ածխավաճառ Սթրաթի։ Այս հրդեհէն Լա Պալուաղ ընկերութիւնը 300 ոսկի վնասած է։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.—Երէկ ժամը 10ին միջոցները Շէհզատէ-Պաշիէ անցնող սրընթաց կառք մը Թուրք կնոջ մը ընդհարելով զայն դէմքին այլ եւ այլ մասերէն ծանրապէս վիրաւորեց։ Կառապանը ձերբակալուեցաւ իսկ վիրաւոր կինը մօտակայ դեղարան մը տարուեցաւ։

—Նոյնպէս երէկ Եէնի-Ճամիէ անցնող կառք մը նոյն տեղը Թուրք կին մը տապալեց, զայն թեթեւակի վիրաւորելով։

ՄԱՔՍԱԽՈՅՍՆԵՐԸ.— Պիլէճիկի ծխախոտի մաքսախոյսները մեծ համբաւ հանած են իրենց յաճախակի մաքսախուսութիւններով։ Ամսոյս 14 ին Րէժիի դէտերը իմանալով որ դարձեալ այդ մաքսախոյսները կը պատրաստուին մեծաքանակ ծխախոտ իջեցնել, իրենցմէ տասն եւ հինգ հոգի խումբ փութացեր են զանոնք ձերբակալելու, բայց տեսնելով որ մաքսախոյսները բաւական ստուար թիւ մը կը կազմեն եւ մանաւանդ որ զինեալ ալ են, խոհեմութիւն համարած են ետ դառնալ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ.— Առեւտրական գործառնութիւնք ըստ առաջնոյն կը շարունակուին ոգեւորութեամբ։ Ամէնէն աւելի եգիպտացորենի վրայ գործ կ'ըլլայ։ Թէեւ վերջին օրերու մէջ եգիպտացորենի գինը քիչ մը ինկած է, բայց ասոր ալ պատճառը մեծ քանակութեամբ ապրանք ծախուած ըլլալուն՝ բոլոր մթերանոցները լեցուն ըլլալն է, մանաւանդ որ տարեկլխոյ առթիւ վաճառականք իրենց հաշուեկշիռները պատրաստելու զբաղած են, որով նոր ապրանք գնելու համար քիչ մը վարանոտ են։ Այս պատճառաւ եգիպտացորենի գինը չի յուսացուիր որ իրական անկում մը կրէ։ Թէեւ այս տարուան բամպակի հունձքը շատ լաւ տեսակէ չէ, բայց դարձեալ գիները հետզհետէ բարձրանալու վրայ են։ Դիրձանի տեղական գործարանները տեղական բամպակի հունձքին մեծ մասը իրենց համար գնած են։

—Կ'ըսուի թէ Ցանուարի սկիզբները Սելանիկի նաւահանգիստը պիտի այցելէ վեց մարտանաւերէ բաղկացեալ նաւատորմին մը։

ԲԱՑՄՆԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ.— Անցեալ ԴՇ. օր Թոփանեի Աղիզ պին Սալիտ անուն անձ մը բեռ մը փայտ հեծցնելով իր իշուն վրայ՝ զայն իր Էլիաս որդւոյն միջոցաւ Սթրումճա կը ղրկէ՝ փայտը վաճառելով երեկոյին վերադառնալու համար։ Հէգ մարդը տեսնելով որ հետեւեալ Դշ. օրն ալ տղան երեւան ելած չէ, կը կասկածի եւ քանի մը հոգիներու հետ խուզարկութեան մը կ'ելլէ։ Էլիասի անշունչ դիակը կը գտնեն Սթրումճայէ մէկ ու կէս ժամ հեռու՝ անտառի մը մէջ։ Հետ քննութեան կը տեսնուի որ Էլիաս խեղդուած է մէջքի փոկով մը, եւ իր ծախած փայտին դրամն ալ անյայտացեր է։ Տեղական իշխանութիւնք՝ մօտակայ մէկ երկու պուլկար հովիւներու վրայ կասկածելով՝ զանոնք ձերբակալած են։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԹՄԱՑՔ ՄԸ.—Դահիրէ աբնակ Ամերիկացի մը՝ եաճբիներու յատուկ տարօրինակութեամբ՝ որոշեր է եօթը գիշեր յաջորդաբար քնանալ Եգիպտոսի բուրգերուն ներքեւ գտնուած եօթը գերեզմաններու մէջ, որոնք ժամանակին փարաւոններու թաղման յատուկ էին։ Թերեւս զարմանալու մեծ չարժարէք մը չըլլայ գերեզմանի մը մէջ պառկելու քմահաճոյքը ունենալ, միայն թէ գիտելի կէտը սա է որ բուրգերու ներքեւ գտնուած գերեզմանները 65-70 մեդր խորութիւն ունին, ուր օդ ամենեւին չի թափիր, եւ ուր կը վխտան եգիպտական սոսկալի խլուրդները։

ԿԱՐՆՈՅ երկրաշարժէն արկածեալներուն համար ի նորոյ կառուցուած խրճիթներուն շինութեանց ծախքը որ երկու հազար հինգ հարիւր ոսկի եղած է, փութով պիտի վճարուի ելմտական պաշտօնատան կողմէ։

ՑԱՆՑՆԱԺՈՂՈՎ.—Ցատաջիկայ 1900ին Բեդերսպուրկի մէջ պիտի բացուի միջազգային համաժողով մը որ պիտի խորհի ձուկերը բազմացնելու եւ ձկնորսութեան զանազան միջոցներուն ու կերպերուն վրայ։ Այս համաժողովին Օսմ. պատուիրակ նշանակուած է Բեթերսպուրկի Օսմ. դեսպանատան պաշտօնեաներէն մին։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ սահմանագլուխներու ամրութեանց քննիչ Սէյֆուլլահ փաշա որ ժամանակէ մը ի վեր Եանիա կը գտնուէր՝ իր պաշտօնը աւարտելով քանի մը օր առաջ Մանասթըրի ճամբով Նասլիճ եւ Սելանիկ ուղեւորեր է։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ Նաւատորմէն երկու մարտանաւեր՝ մին զրահաւոր մը 380 նաւազով եւ ութ թնդանօթով եւ միւսը 250 նաւազով եւ վեց թնդանօթով յածանաւակ մը, նախընթաց որ Շիրէէն Րոտոս ժամանելով տեղւոյն Օսմ. ամրութիւնները թնդանօթներով ողջուներ եւ իրիկունը Աղեքսանդրիա մեկներ են։

ՕՍՄ. ԴՐՕՇԱԹՈՒՂԹԵՐԸ.— Նամականիշներու մասին ինչ ինչ բարեփոխումներ կատարելու համար Հանր. Պարտուց վարչութեան եւ Թղթատարական վերատեսչութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն բաղկացեալ յատուկ յանձնախումբ մը կարգ մը որոշումներ տուած է։

ԿՈՉՈՒՆՔ.—Սեղանաւոր Պ. Զարիֆիի կողմէ երէկ գիշեր փառաւոր կոչունք մը տրուեցաւ Բերայի իր տան մէջ։ Ներկայ էին ռուսական, ֆրանսական, հելլենական դեսպանները, աւստրիական դեսպանատան խորհրդականը, իտալական դեսպանատան Ա. քարտուղարը եւ ուրիշ բարձրաստիճան հրաւիրեալներ։ Կոչունքէն վերջ ալ նուագահանդէս մը կազմակերպուեցաւ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.—Պէրկամայէ կը գրեն թէ հոչակաւոր աւազակ Ահմէտ օղլու Ալի, որ ամսոյս 6ին Քիլիսէ գիւղացի Րաշիտ էֆ.ի տասնեւհինգամեայ Իպրահ անուն աղջիկը գիւղէն բռնի առեւանգելով լեռը հանած եւ բռնաբարած էր, շնորհիւ տեղական իշխանութեանց ջանքերուն ձերբակալուած է։ Իպրահ ալ բժշկական քննութեան ենթարկուած է։

ԻԶՄԻՐԻ ապահովագր. ընկերութեանց գործակալները միանալով որոշեր են հրդեհմութեան դէմ խիստ միջոցներ ձեռք առնել։ Ցիշեալ ընկերութիւնները անցեալ դեկտ.էն մինչեւ այս տարի դեկտ.ի վերջը (Ը. Ե.) 57,327 անգլ. ոսկի վնասուց հատուցում ըրեր են, որուն վրայ կ'երեւի թէ ոչ քերնին խաչոր խաչոր բացուեր է։ 1899-1900ի շրջանին մէջ 36.541, իսկ 98-99 շրջանին մէջ ալ 50,373 անգլ. ոսկի տուած էին։

ՇԱԲԱԹԷ մը ի վեր Պոլիս մեծաքանակ բերուած ոչխարները յոյս կուտան որ մսին գինը աժննայ։ Երկու օրուան մէջ միմիայն Վառնայէն 2000 ոչխար բերուած է։

ԽԱԼԱՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Տաղիստանցի եւ Կովկասցի բազմաթիւ խալամներ կը պատրաստուին Օսմ. երկիրները գաղթել։

ԲԱՆԱԿԻ ՁԻԵՐ. — Թնդանօթաձիգ եւ հեծելազօրաց գունդերուն յատուկ Ռուսիայէ գնուած հարիւր երեք ձիերը երէկ Պոլիս բերուեցան։ Այդ ձիերուն արժէքը եղող 2980 ոսկին յանձնուեցաւ նոյն ձիերուն հայթայթիչ Պ. Չէրաքէնի Պոլսոյ ներկայացուցչին։

ՁԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՑ.—Միւբէֆթէյի Նախագատ առեւր հարցաքննիչ դատաւորը եւ օգնականը ինչ ինչ ապօրէն արարքներու մէջ գտնուած ըլլալնուն՝ իրենց նըկատմամբ քննութեան ձեռնարկուած է։

ԸՆԴՀ. ՍԱԿԱՑՈՅՑԻ գործադրութեան առեն առնուելիք մաքսային արոց յատուկ տեսարանները մաքսային վերատեսչութեան կողմէ ղրկուած են բոլոր գաւառային մաքսատանց տնօրէններուն։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.—Ամիսուկէս առաջ Խայրբօլղ Աղայի առջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Րօղիտի եղբարց առագաստանաւուն եւ Մէսամըրիի մէկ շոգենաւուն միջեւ, որուն հետեւանօք Րօղիտի եղբարց առագաստանաւը ընկղմեցաւ։ Արդ՝ Րօղիտի եղբարք Մէսամըրիի դէմ այս առթիւ դատ բացած ըլլալով յետ դատավարութեան իրաւունք ստացեր են Մէսամըրիի ընկերութենէն 270 Նաբոլէոն գանձելու իբր փոխարինութիւն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն Մէքքէ ղրկուելիք առողջապահական մասնաժողովը ձեռք առնուած միջոցներու հետեւանօք մէկ քանի օրէն ճամբայ պիտի ելլէ, որովհետեւ Պոմպայի մէջ մէկ քանի տարիէ ի վեր սաստ-

կապէս ճարակող ժանտախտը Պաթավիա կղզիին մէջ ալ տարածուած է եւ պէտք է խիստ հսկողութիւն մը ընել Ճավայէն, Պաթավիայէն եւ Հնդկաստանէն եկող Իսլամ ուխտաւորներուն վրայ։

1901 ԻՆ ՊԱՏԱՀԱԾ ՀՐԴԵՀՆԵՐԸ.— Տեղական Ֆրանսերէն թերթ մը 1901 ին միջոցին Պոլսոյ մէջ պատահած հրդեհներուն մէկ բաղդատական ցուցակը կը հրատարակէ։ Այդ ցուցակէն կը տեսնուի թէ այս տարի 1900 տարիէն պակաս հրդեհներ տեղի ունեցած են, եւ հետեւաբար եղած կորուստը բաղդատաբար քիչ է։ Ընդ. ամէնը 440 տուն եւ խանութ մոխիր դարձած են, որոց 40ը քարաշէն են, իսկ միւսները փայտաշէն։ Պատահած հրդեհներու թիւն է 40, որով ամէն մէկ հրդեհի միջին հաշուով 11 տուն այրած կ'ըլլայ։ Այս հրդեհներէն 9ը ամէնէն մեծն էին։ Ասոնցմէ ամէնէն աղէտալին են Օգոստոս 6/19ին Հայտարփաշայի եւ դեռ առջի օրը Ճիպալիի մէջ պատահած հրդեհները։ Առաջինին մէջ 130 իսկ երկրորդին մէջ 53 տուներ այրեցան։ Ապահովագրական ընկերութիւններու կրած վնասն է 69,880 անգլ. ոսկի։

ԱՇԽԱՐՀԻԿ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Եշ. 27/9 Յնվ.	Նուագահանդէս Տկն. Տ'Ալանքուր Բարիզի նուագաւոր դաշնակահարին	ԻՒՆԻՈՆ ՖՐԱՆՍԷԶ
Կր. 30/12 Յնվ.	Ցերեկոյթ Պարահանդէս	ԻՒՆԻՈՆ ՖՐԱՆՍԷԶ
Եշ. 3/16 Յնվ.	Պարահանդէս Ալիանս Ֆրանսէզի	ԻՒՆԻՈՆ ՖՐԱՆՍԷԶ
Եշ. 10/23 Յնվ.	Պարահանդէս Ս. Ժօրժ հիւանդանոցի	ԲԵՐԱ–ՓԱԼԱՍ
Շբ. 12/25 Յնվ.	Պարահանդէս «Ֆիլօքրօխօս»ի	ԲԵՐԱ–ՓԱԼԱՍ
Եշ. 24/6 Փետ.	Պարահանդէս իտալական հիւանդանոցին	ԲԵՐԱ–ՓԱԼԱՍ
Շբ. 26/8 Փետ.	Պարահանդէս «Սիմբեիա»	ԹԱՏՐՈՆ ԲԸԹԻ–ՇԱՆ
Շբ. 2/15 Փետ.	Նուագահանդէս երեկոյթ Պարսիկ հիւանդանոցին	ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ժամն Ժողովը այսօր բացառիկ նիստի հրաւիրուած էր յարաբերական խնդիրներով զբաղելու համար, սակայն վերջին պահուն Ս. Պատրիարքին կողմէ եղած նոր զեկոյցի մը վրայ, նիստը տեղի չունեցաւ։

×

Պատրիարքարանի երկու դիւանապետները երէկ, Ս. Պատրիարքին կողմէ տեսակցութիւն մը ունեցան Կիլիկիոյ Նորընտիր Կաթողիկոս Ամեն. Գէորգ Սրբազանի հետ։ Ն. Ամենապատուութիւնը նամակով մը խնդրեր է Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքէն, որ միաբան մը ղրկէ Պոլիս, Փոխանորդութեան պաշտօնը ստանձնելու համար։ Յուսալի չէ՛ սակայն որ այդ միաբանը Չիլինկիրեան Եղիշէ Ծ. վարդապետը ըլլայ, ինչպէս որ կը գրեն։ Չիլինկիրեան վարդապետ տակաւին նոր կանչուած է Երուսաղէմ՝ Ժառանգաւորաց վարժարանին տեսչութիւնը ստանձնելու համար, պաշտօն մը, ուրկէ մէկ օրէն միւսը շատ դիւրաւ չի կրնար բաժնուիլ։

×

Սանասարեան վարժարանի խնամակալութիւնը, իր վերջին նիստին մէջ օժանդակ անդամ ընտրեր է Հրանտ Ասատուր եւ Արշակ Գարակէօզեան էֆէնտիները։

×

Եւդոկիոյ նորընտիր Կրօնական ու Քաղաքական ժողովներուն վաւերացումը խնդրուած ըլլալով, Ժամն ժողովը իր յառաջիկայ նիստին մէջ նկատառութեան պիտի առնէ այդ մասին Վարչութեան ուղղուած գիրը, հարկ եղած կարգադրութիւնը ընելու համար։

×

Յայտնի է թէ ասկէ առաջ Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէ ազգ. վարչութեան ներկայացուած էր ծրագիր մը զոր պատրաստած էր Հինդլեան էֆ., եւ որ կը վերաբերէր մանկապարտիզպանուհիներ հասցնելու համար Բերայի Արհեստանոցին մէջ հաստատուելիք դասախօսութեանց։ Կը լսենք թէ Իլիաս էֆ. Զայեան, որուն քննութեան յանձնուած էր այդ ծրագիրը, Ազգ. Վարչութեան կողմէ, նպաստաւոր տեղեկագիր մը պատրաստած եւ ներկայացուցած է Ազգ. Վարչութեան։ Իլիաս էֆ. Զայեանի տեղեկագիրը նկատողութեան պիտի առնուի քաղաքական ժողովոյ յառաջիկայ նիստին մէջ։ Այս առթիւ, Իլիաս էֆ. Զայեան իր տեղեկագրով կը յանձնարարէ Ուսումն. Խորհրդոյ, մանկապարտէզներու մէջ այլ ու բնոյ աւանդման բոլորովին նոր ու գործնական եղանակ մը, փայտի կտորներով։ Իլիաս էֆ. այս մասին ժամանակաւ զբաղած ըլլալով, իր քննութեան յանձնուած ծրագրին առթիւ ուզած է ազգ. կրթական մարմնոյն ուշադրութիւնը հրաւիրել իր մտածած այս նոր եղանակին վրայ։

×

Հայ պատանի մը, որ ծնողք ու պաշտպան չունի, ասկէ առաջ կը յաճախէր Կայս. Գեղարուեստից վարժարանը, գծագրութեան ճիւղին հետեւելով։ Բայց որովհետեւ ապրուստի միջոցներէ զուրկ էր ամէն կերպով, կօշիկներու ապիկում (լուսթրա) կ'ընէր օրուան որոշ ժամերուն մէջ, եւ ասկէ ձեռք բերած քիչ մը դրամով կը լեցնէր իր պէտքերը, միեւնոյն ատեն չարունակելով Գեղարուեստից վարժարանը յաճախել։ Օր մը սակայն, վարժարանին աշակերտներէն մէկը զինքը կը տեսնէ կօշիկ ապիկած միջոցին, եւ դիտել կու տայ որ իր այդ ընթացքը չի կրնար պատշաճիլ իր դպրոցական հանգամանքին հետ։ Տղան կը ստիպուի ժամանակի մը համար չյաճախել դպրոց, բայց միւս կողմէ ալ չուզելով զրկուիլ իր դասերէն, դիմում կ'ընէ Ս. Պատրիարքին, խնդրելով որ միջոց մը խորհուի իր մասին։ Տակաւին յայտնի չէ թէ ի՛նչ արդիւնքի յանգած է դիմումը։

×

Ուսումն. Խորհուրդը այսօր չկրցաւ գումարուիլ, անդամներուն մեծամասնութիւնը բացակայ ըլլալով։ Այս պարագան կ'արժէր յիշատակել, որովհետեւ բաւական երկար ատենէ ի վեր Ուսումն. Խորհուրդը երբեք նմանօրինակ առիթով մը չէր ընդմիջած իր նիստերը։ Կ'երեւայ թէ վարչական միւս ժողովներուն պէս Ուսումն. Խորհուրդն ալ Ծննդեան արձակուրդը վայելել կ'ուզէ, արձակուրդ մը՝ ուրկէ բնաւ չէ՛ օգտուած ասկէ առաջ։ Պէտք է ընդունիլ սակայն որ Ուսումն. Խորհուրդը ամբողջ տարուան մէջ ամէնէն աւելի կանոնաւորութեամբ իր նիստերը գումարելուն, ամէնէն աւելի ի՛նք արժանի կրնայ նկատուիլ ո՛ եւ է արձակուրդի։

×

Ազգ. Պատրիարքարանի փոխանորդարանը հետեւեալ պաշտօնական ծանուցումները ղրկած է հրատարակութեան համար.—

«Ընիկ Գասըմ-Փաշացի Բէրուզ հանգուցեալ Պօղոսեան անուն երեսուն եւ եօթնամեայ կին մը՝ որ ըստ օրինի ամուսնացած է 1880 Յունիս 15ին, Նիկողոս Աչճի Սիմոնեան անուն ազգայինի մը հետ, ամուսնոյն հետ, մէկ ու կէս տարի կենակցելէ յետոյ անյայտացած է։

«Նախ՝ բնիկ Եւդոկիացի, քսան տարի առաջ Նիկոմիդիայի մէջ ամուսնացեալ, քառասունեւհինգէն վեր տարեկան, միջահասակ, անձամբ մսուտ, դեղնադէմ, աչքերը շագանակագոյն, մազերը դեղին եւ յարուեստէ կաշեգործ Գրիգոր Պօղոս Ցօրեան պնուն ազգայինը երեք տարի կողակցին հետ կենակցելէ յետոյ անյայտացած է։

«Կը յանձնարարուի արգոյ ազգայնոց, որ եթէ երբեք յիշեալներուն ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին ո՛ր եւ է տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանիս ծանուցանել ի գիտութիւն»։—

Տեր Դ. երես Տօքթ. Յ. Ոսկեանի ազդը։

Ո՞ՐՆ Է ՇԱԲԹՈՒԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԸ

Ֆրանսական թերթ մը իր ընթերցողներուն ուղղած է հետեւեալ հարցումը.— «Ո՞րն է շաբթուան վերջին օրը»։ Այս առթիւ թերթը ընդունած է բազմաթիւ պատասխաններ՝ որոնցմէ ամէնէն շահեկանները կը ներկայացնենք մեր ընթերցողներուն. —

★

Կիրակին հանգիստի օրը ըլլալով բնական է որ ի՛նքն է շաբթուան վերջին օրը, եւ հետեւաբար երկուշաբթին ալ՝ առաջինը։

Ինչպէս կարելի է հանգիստ առնել դեռ չյոգնած։

★

Ո՞րն է շաբթուան վերջին օրը։

Կիրակին անշուշտ։

Անոնք որ կը տարակուսին, թո՛ղ հարցնեն Բորթուկէզներուն։

Բորթուկէզ լեզուով շաբթուան օրերը սա՛պէս կ'անուանուին.

1. Երկուշաբթի Բրիմէրա Ֆէյրա (Ա. Տօն
2. Երեքշաբթի Սէկունտա » Բ. —
3. Չորեքշաբթի Թէրչէրա » Գ. —
4. Հինգշաբթի Գուարթա » Դ. —
5. Ուրբաթ Գուինթա » Ե. —
6. Շաբաթ Սէքսթա » Զ. —
7. Կիրակի Տօմինկօ Օր Տեառն

Ինչպէս կը տեսնուի, Բորթուկալի մէջ շաբաթը վեց տօնի օր կայ եւ եօթներորդը հանգիստի օր է։

★

Ամէն ոք կ'ընդունի թէ աշխատութենէն վերջ անհրաժեշտ է ոյժերու նորոգում մը, նոր եռանդ մը ստանալու համար։

Ուրեմն տրամաբան չէ՛ որ կիրակին ալ, — մարդոց մեծամասնութեան համար հանգիստի օրը ըլլալով, — աշխատութեան օրերէն վերջը գայ եւ ոչ թէ առաջ։

Կիրակին է շաբթուան վերջին օրը։

★

Շաբթուան վերջին օրը գիտնալու խնդիրը կարծուածէն շատ աւելի պարզ է։ Եկեղեցին տասնեւինը դարերէ ի վեր լուծած է զայն արդէն.— «Եօթներորդ օրը, Աստուած հանգստացաւ»։ Շաբթուան Եօթներորդ եւ Վերջին օրը Կիրակին է ուրեմն, վասնզի բացայայտ է թէ Աստուած առաջին օրը չի պիտի հանգստանար, իր գործերը դեռ չի տեսած. բան մը որ յաւիտենական գէշ օրինակ մը պիտի ըլլար մեզ ամէնուս համար . . ։

★

Ո՞րն է շաբթուան վերջին օրը։

Հարցում մը՝ որ երազել կու տայ ինձ եւ կը հարցնեմ ինքզինքիս թէ արդեօք ի՛նչ նպատակաւ է որ կ'ըլլուի այս հարցումը։ Գիտէք, թէ Յոյները եւ Հռոմայեցիք շաբաթ ըսուած բանը չունէին, շաբթի գաղափարը Հրեաներէն է որ կու գայ մեզի։ Աստուած գործը կատարելէն վերջ, եօթներորդ օրը հանգստացաւ, «Շաբաթ օրը»։ Յիսուս Քրիստոս Ուրբ. օրը խաչուեցաւ, Շաբաթ օր գերեզմանին մէջ մնաց եւ Կիրակի, շաբթուան առաջին օրը Յարութիւն առաւ։

★

Հարցումը՝ թէ ո՞րն է շաբթուան վերջին օրը, կրնայ տարբեր պատասխաններ ստանալ պատմական կամ գործնական հայեցակէտներէ նայելուն համաձայն։

Պատմականապէս շաբաթը կը սկսի Կիրակի օրը եւ կը վերջանայ շաբաթ։

Արդարեւ կրօնքաբանական աւանդութեանց համաձայն, Աստուած՝ եօթներորդ օրը հանգիստ առաւ եւ այդ եօթներորդ օրը Շաբաթ էր. աշխատելէ առաջ չէր հանգստացուցիր։

Այս դրութեան մէկ յիշատակը մնացած է եօթը օրերու գերմաներէն անուններուն մէջ. չորեքշաբթիին Mitwoch (Միթվօխ) կ'ըսեն Գերմանացիք, այսինքն շաբթուան մէջ տեղը։ Արդ, եթէ չորեքշաբթին շաբթուան միջին օրն է, ըսել է թէ Կիրակին է առաջինը։

Իսկ, գործնականապէս, արդի եւրոպական ընկերութեանց մէջ ուր տօնի եւ հանգիստի օրը կիրակին է, բնական է թէ անիկա շաբթուան վերջին օրը պէտք է նկատուի եւ ոչ առաջինը, մինչ միեւնոյն պատճառաւ թէ դեռ չաշխատած հանգստանալ չըլլար։

Այսպէս նաեւ սահուն խօսակցութեան մէջ, անզգոյշ օրեր կը նկատուին երկուշաբթին, չորեքշաբթին եւ ուրբաթը։

Ուրեմն, ուզողը կիրակին թո՛ղ հանգստանայ, ուզողը շաբաթ։ Անձին կամքէն ու տեսնելու կերպէն կախում ունի միայն, ա՛յդ։

★

Եթէ բարեկամ մը իմացնէ իր բարեկամին թէ շաբաթը սկսելուն իրեն այցելութեան պիտի երթայ, «Երկուշաբթի պիտի երթամ» ըսել կ'ուզէ։

Եթէ ընդհակառակը ըսէ թէ բան մը վրայօք, օրինակի համար շաբթուան վերջին միայն կրնայ պատասխան տալ, շաբաթ օրը պէտք է սպասել։

Ուրեմն շաբաթը՝ կը սկսի երկուշաբթի եւ կը վերջանայ շաբաթ։

Հապա Կիրակի՞ն։

Ե՜հ, ամէն ոք գիտէ թէ կիրակին շաբթուան օրերէն մին չէ։

ՊՕՆ ԵՒ ՏԻՒՔ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ

Պօն եւ Տիւք սիկառի թուղթերը ամէն կերպով առողջութեան անվնաս նիւթերով չինուած ըլլալով, ԱՆՈՎ միայն ծխեցէք։

Հարազատ Պօն եւ Տիւք սիկառի թուղթերը կը ծախուին.

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սանտրաճըլար, 102 Թիւ Տրազոնի եւ Պելիգաս վաճառատունը։ 6—52

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 2 Յունվար.— Քուպայէ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ զօրավար Բալմա Քուպայի հանրապետութեան նախագահ ընտրուած է։

ԼԱ ՀԷՑ.—Կը ծանուցուի թէ անգլիացի բանագնաց մը նախագահ Քրիւկէրի բերաւ հաշտութեան նոր առաջարկութիւններ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կը ծանուցուի թէ Անգլիոյ խորհրդարանին ազատականաց պետ Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէնըրմէն՝ ընդդիմադիրներու կուսակցապետութիւնը պիտի թողու՝ որպէս զի կուսակցութիւնը միանայ Ռօզպէրիի կուսակցապետութեան տակ։

—Չէնկ-Դինկ-Ֆուչէ հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Չինական արքունիքը Բէքին դալու համար՝ ուրբաթ օր ճամբայ պիտի ելլէ։ Կայս. հրովարտակ մը կ'արգիլէ օտարականաց իր ժամանումին ներկայ գտնուիլ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերման մամուլը վերջացող 1901 տարուոյ քաղաքական եւ տնտեսական հաշուեկշիռը ընելով միաձայնութեամբ կ'ընդունի թէ գերմանական տեսակէտով աննպաստ եղած է։

Մամուլը յառաջիկայ 1902 տարւոյն համար հաւանական տագնապէ մը կը վախնայ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Նոր բանակցութիւններու սկսուեցաւ Բանամայի ջրանցքին գնման համար, 200 միլիոն Ֆրի փոխարէն։ Այս գումարը գնման յանձնաժողովին անդամոց մեծ մասին կողմէ ընդունուած է։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ.—Հավանայէ հասած հեռագրի մը համաձայն՝ Քուպայի Հանրապետութեան Նախագահ ընտրուեցաւ ազգայնական Բալմա։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պլոյտի նաւագործարաններէ հրաւէր ստացած են ծովային նախարարութեան կողմէ որ իրեն ներկայացնեն երկու առաջնակարգ մարտանաւ, հինգ առաջնակարգ յածանաւ եւ երկու Գ. կարգի յածանաւերու շինութեանց համար իրենց պահանջած գումարը։ Երկու առաջնակարգ մարտանաւերը՝ անգլ. նաւատորմին ամէնէն մեծ մարտանաւէն աւելի արագընթաց պիտի ըլլան։

ԲԱՐԻԶ.— Ռուսիոյ պատերազմական գործոց նախարարը զօրավար Անտրէի հեռագիր մը քաշելով ծանուցած է թէ Զար եւ Զարուհին անկեղծօրէն շնորհակալութիւն կը յայտնեն այն զգացումներուն համար՝ զորս երէկ Նոր Տարւոյ առթիւ զօր. Անտրէ յայտնած էր իր եւ Ֆրանսական փառապանծ բանակին անուամբ։ Նոր տարւոյ առթիւ ռուսական բանակն ալ իր կողմէ ամենաջերմ բարեմաղթութիւնները կ'ընէ Ֆրանսական գեղեցիկ բանակին համար՝ որուն հետ միացած է ամենաջերմ բարեկամութեան եւ համակրութեան կապերով։

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Իրազեկ շրջանակներու մէջ բոլորովին անհիմն կը համարեն օտար լրագիրներու մէջ հրատարակուած այն լուրը թէ Մեծ-Դուքս Քոնսթանթինովիչի Բէէվի ապարանքին մէջ միջադէպ մը պատահած է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սթանտարտ լրագիրը Բրեթորիայէ կ'իմանայ թէ 200 Պօէր Սուէզիլանտ արշաւելով յարձակած են Էնքանիսքրալի Սուազիլէնտի մայրաքաղաքին վրայ։ Բնիկները շատ տկար ընդդիմութիւն մը ըրած են, որոնցմէ քանի մը հոգիներ սպաննուած են։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Յունվ. — Լորտ Ռօզպէրի ամսոյ 20ին նոր ճառ մը պիտի խօսի։

—Զրոյց կը պտտի թէ Անգլիոյ եւ Ճարոնի միջեւ դաշնակցութիւն մը պիտի կնքուի։

ՀՌՈՄ։ — Թագաւորը Հռոմ այցելել հրաւիրեց Հապէշիստանի կայսրը։

Կարդա՛ Տօքթ. Հաքօեանի ազդը չորրորդ երես։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ 1902

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա, Սեդբոս-Խան Թիւ 5 ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ Գրատունը

Կ'ուզէ՞ք ունենալ առեւտուրի մարդոց անհրաժեշտ գործիքը, գնեցէք հատ մը սոյն Օրացոյցէն, որ կը լրացնէ ժողովրդային մեծ պիտոյք մը, հաղորդելով գիտելիքներ՝ թղթատարական, հեռագրական, առեւտրական եւ ուսումնական, ծանօթութիւններ՝ պետական պաշտօնատանց, Պատրիարքարանից եւ գաւառային առաջնորդութեանց, բովանդակելով արեւելեայց եւ արեւմտեայց շարժուն եւ անշարժ գլխաւոր տօները, Պօրսայի փակման օրերը, փոխառութեանց տոկոսներուն վճարման թուականը եւն. եւն.։

Օրացոյցս կը պարունակէ եւրոպական եւ Թրքական ժամերու եւ օսմանեան ելեւմտական եւ փրկչական տարիներուն համապատասխանող թուականները եւն. եւ իբր յաւելուած նօթագրութեան համար յիշատակարան մը։

Գին 2 Դահեկան

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով։

ՎԱՃԱՌՈՂԱՑ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԶԵՂՉ 4—10

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՀԻՄՆԵՍԼ. 1805

Մանկավարժական դասագրքերու կեդրոն

ԳՐԱՎԱՃԱՌ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ ՀԵՂԻՆԱԿ

Կ. Պոլիս, Մերճան փողոց, Թիւ 57

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Երէկուընէ այսօր գիները արտասովոր կերպով բարձրացած են, մանաւանդ մեր Քոնսոլիտը եւ Երկաթուղին։

Այս առաւօտ շատ ոգեւորուած էր Ղալաթիոյ Սակարանը եւ գործառնութիւնք ալ ամէն օրուընէ աւելի։ Սակարանական վիճակէ հասկցողներ կրնան երեւակայել թէ ինչ ազդեցութիւն ունեցած է այս յանկարծական բարձրացում, բաց ծախողներու եւ կամ ապրանք գնողներու վրայ։ Առաջինները տխուր եւ լացերնին անպակաս, իսկ վերջինները կը հրճուին։

ՓԱԿՈՒՄ, 20 Դեկտ.			
Օսմ. Բոն. Սէռի Դ. Օ.Ո.	27	02	1/2
Ամէնէն բարձր գին »	27	03	—
» վար գին »	26	35	—
Ալիվրէ »	—	—	—
Ռումէլի երկաթ. Փր.	105	25	—
Ամէնէն բարձր գին »	105	75	1/2
» վար գին »	103	75	—
Թրամվայ »	98	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	98	—	—
8 օրուան Քոնսոլիտ	200	—	—
8 » Երկաթուղի	2	—	—
ԲԱՑՈՒՄ, 21 Դեկտ.			
Օսմ. Բոն. Սէռի Դ, Օ.Ո.	27	10	—
» ժամ 5ին «	27	09	1/2
Ռում. երկաթուղի Փր.	107	87	1/2
» » ժամ 5ին »	108	—	—
Թապագ Թիւրք Ռէժի	13	37	—
Սիկարէթ, Սէռի A	0	93	—
» » B	0	54	—
Պանգ տը Մէթէլին	8	30	—
Ագրիօն տէ Թրամուէյ	5	65	—

Ժուխամա	1	40	—
Սօսիէթէ տ'Ախիւրանս	3	52	1/2
Քրէտի ժէնէրալ	0	10	—
Սօս. Օթ. տը Ֆիլ է տէֆ	1	40	—
Ագրիօն Գոմմէրսիալ	0	8	3
Թօպագօ Գօբբօրէշըն	0	2	3
Անթրբրիզ ժէնէրալ	0	2	—
5% Հէլլէնիք 1888	198	—	—
Պանգ Նասիօն. Յուն.	402	—	—
Լորիէւմ	48	50	—
Թրամվայ	98	—	—
Պոլսոյ Քարափի Ընկ.	469	—	—
Տէրքօզի Ջրի Ընկ.	248	—	—
Թրամվէյի Ընկ.	481	—	—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբ.	264	50	—
Անատոլու Երկաթ.	9	80	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	109	1/2	—
» » » չէք	110	15	—
Բարիզ » »	22	92	1/2
» » » չէք	22	77	1/2
Պէրլին անտոկոս չէք	18	50	—
Գուրոն Աւստրիական	21	72	—

ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Անգլ. Ոսկի	110	04	—
20 Ֆրանգնոց	87	30	—
20 Մարքնոց	107	15	—
Բօլ Իմբէրիալ	90	20	—
Քրիմից	51	08	—
Մէճիտիէ արծաթ	108	07	—
Մէճիտիէ քառորդ	106	30	—
Մէճիտիէ մանրուք	102	30	—
Պէշլիք	102	30	—
Մէթալիք	97	20	—
Ռուպլի արծաթ	68	20	—
Շիլին	108	20	—
Ֆր. արծթ. ֆրնս.	87	10	—
» » ռումնկն.	85	20	—
» » իտալկն.	77	—	—
Ռուպիա	10	—	—
Ռուպլի թղթադրամ	8	58	59
Ֆլօրին »	9	07	—
Մարք »	107	30	—
Տրախմի »	37	70	—
Անգլ. ոսկի »	110	—	—
Ֆրանս. » »	87	30	—
Ռումնկն. » »	86	20	—
Պուլկ. » »	86	20	—
Իտալ. » »	83	20	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 2 Յնվ.			
3% Ֆրանսկն.	100	25	—
3 1/2 % »	101	85	—
Օսմ. Բոն. D	25	15	—
Ռում. Երկ.	109	—	—
Օսմ. Ռէժի	311	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	533	—	—
Օսմ. Մաքս	523	—	—
Օսմանիէ	459	—	—
Բէյրութ-Թիւրք	—	—	—
Քրէտի Լիոնէ	—	—	—
5% Իտալական	101	—	—
Սպանիական արտաքին	78	12	—
Թէմպէքի փոխառութ.	420	—	—
Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	268	—	—
Գասսապա երկթ.	354	—	—
Թրամվայ Բոնս.	100	50	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	14	—

Լոնտոն, 2 Յնվ.			
Անգլ. Բոնս.	94	18	—
Օսմ. Ռանթ B	50	25	—
» C	26	87	—
» D	24	50	—
Օսմ. Պանգա	11	24	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ	106	75	—
Տօմինիալ	104	—	—
Այտընի երկաթուղի	13	50	—
Գասսապա »	82	—	—
5% Իտալական	—	—	—
5% Հելլենական 1884	39	50	—
Ռանթ »	30	—	—
Մօնօբօլ »	42	50	—
Ռուսական 1890	—	—	—
Պուլկար 1888 6%	82	—	—
Թրամվայ Բոնս.	04	03	—
Փոխառ. Բարիզի վրայ	25	35	—

Վիեննա, 2 Յնվ.			
Ռում. երկթ.	99	—	—
Օսմ. Ռէժի	286	—	—
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	239	10	—
Բրիւքսէլ, 2 Յնվ.			
Ռանթ Օսմ. Սէռի D	24	65	—
Ռում. երկաթուղի	106	—	—
Պերլին, 2 Յնվ.			
Ռում. երկաթուղի	103	50	—
Ռուպլի (100ր.)	216	25	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	24	1/2

ԳՐՊԱՆԻ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ
1902
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յօրինեալ ՄԱՐՈՒՔԷ Ա. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԷ

Տէր եւ Հրատարակիչ
Մ. ՍԱՐԸԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Գին 50 Փր.

Բուն ՕՐԱՑՈՅՑԷն զատ՝ ունի Յաւելուած մը՝ զանազան կարեւոր ծանօթութեանց։

* * *

Ազգ. Հիւանդանոցի մի քանի տարիներ առաջ հրատարակած Ընդարձակ Օրացոյցի գիրքն ու բովանդակութիւնը խիստ ճոխացած ըլլալով՝ Բոլորական և Հումէական ազգայինք սկսած են անոր մօտ Օրացոյցներ պատրաստել, ուստի Սարըեան եւ Ընկ. Տպարանը՝ բազմաթիւ Ազգայնոց խնդրանաց համաձայն այդ պակասը կը լրացնէ, այս նպատակաւ միայն հրատարակելով ներկայ Օրացոյցը, առանց մաքէն անցնելու Ազգ. Հիւանդանոցի Օրացոյցներուն վնասել։

Կը ծախուի բոլոր Հայ գրավաճառաց խանութներն։ Նաեւ կը գտնուին Պանձէ Դարու, Զրավաճառ-Դրավաճառ Նշան ապալի, և Բերայի բոլոր Հայ ծխավաճառներու խանութները։

Կեդրոնատեղին է Սարըեան եւ Ընկ. Տպարանը, Պապը Ալի ճառտէսի, Թիւ 38։

ՏՈՔԹԷՕՐ Յ. ՈՍԿԵԱՆ

Այս անգամ փոխադրուած է ի Բանկալթի, Պէօյիւք-Տէրէ ճամբէսի թիւ 81 տունը, ուր ամէն օր կը դարմանէ ամէն տեսակ ներքին եւ արտաքին եւ մասնաւորապէս ալաթոց եւ ջղային հիւանդութիւնները։

Չորեքշաբթի օրերը, կէս օրէն յետոյ, աղքատաց համար ձրի։

Ամէն առաւօտ եւ երեկոյ կը գտնուի նաեւ Բերա, Ծաննի դեղարանը։ 6—30

****

ՆԻՔՈԼԱ ԱՊՈՍԴՈԼԻՏԻՍ

ΝΙΚΟΛΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΤΗΣ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՑԱՆԿՑՆԱՐԱՐԵԱԼ
ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ
DERNIÈRES MODES
Կալաթա, քիւնէյին կից, թիւ 6

****

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ

ՊՈՒՏԱՔԵԱՆ
ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ ԴԻՄԵՑԷՔ
Ղալաթիա, Թիւնէլի դիմաց, 25
ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակ ասկեզօծ եւ զարդարուն սփռոց, ամերիկ. եւ Ֆրանս. պատի թուղթեր, վարագոյրի թելեր, եւն.
44—60

Օ ԳԱՄԷԼԻԱ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՇԱՔԱՐԵՂԷՆԻ ԵՒ ԲԱՍԹԱՅԻ
Ա. ՆՈՄԻԶՕ ԵՒ Ա. ԳԻԼԻՕՏԻ
Կալաթա, Վոյվոտա փողոց թիւ 105

Կը վաճառուին ամէն տեսակ շաքարեղէններ եւ հաստեաններ (բասթա) խիստ դիւրամատչելի գիներով։ Պատրաստութեան գերազանցութիւնը հաստատուած է։

Նոյն վաճառատան մէջ կը պատրաստուին
ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐ
ճաշակաւոր, զարդարուն եւ որ առաւել աղէկն է, խիստ դիւրամատչելի գիներով։

ՀԱՃԻ ՍԱՐԻՍ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 136.
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 54.
Ղալաթիա, Թօբճիլար ճառտէսի, թիւ 101.

Հարսանիքներու եւ երեկոյթներու համար գեղեցիկ սպասներ, ինչպէս նաեւ կանոնաւոր սպասարկութիւն։
3—38-100

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐՔ
Ղալաթիա, Մէրթէպանի փողոցձէսիսթանէ3

ՄՕՐԻՍ ՑԱՐՈՒՃԻ
Թղթակցութիւն ամէն լեզուով

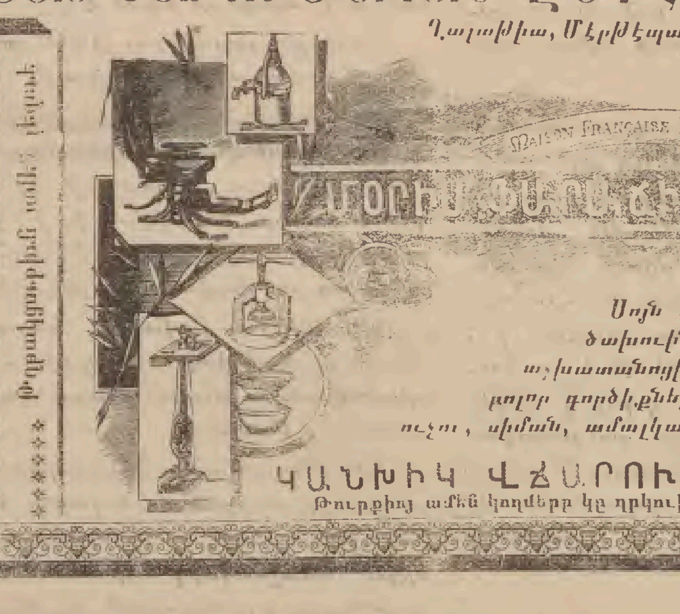

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ատամնաբուժական աշխատանոցի համար հարկ եղած բոլոր գործիքները, ինչպէս նաեւ քաուչու, սիման, ամալկամ, Բարիզի գաճ, եւն։

ԿԱՆԻԽԿ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ
Թուրքիոյ ամեն կողմերը կը ղրկուին սոյն ապրանքները
2—22-100

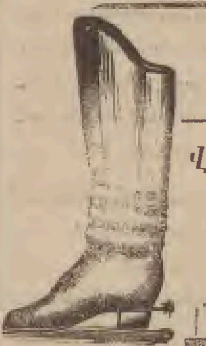

ԺԱՆ ՄԱԹԷՈՍԱՔԻՍ
128, Բերա, Մեծ Փողոց, Լիւքսէնպուրկ Օթելին կից, 128.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ ԱՄԷՆ ՀԱՍԱԿԻ
ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ
2—32-100

ԹՈՄԱՍ ԷԼԷՖԹԵՐԻԱՏԻՍ
Կալաթա, Վոյվոտա Փողոց, Թիւ 127

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Գոհարեղէններու
Եւ ժամացոյցներու

ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ
ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ

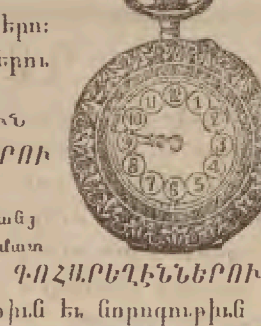

Յանձնարարութեանց
համեմատ
ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
պատրաստութիւն եւ նորոգութիւն
19—15

Պուքրէշի Տաչիա-Ռոմանիա, Շթէթինի Նասիոնալ Բրիւսիէն, Մանհայմի Պատտալ եւ Աթէնքի Էթնիքի ապահովագրական Ընկերութիւնները ապահովագրութիւններ կ'ընդունին հրդեհի եւ ծովային կորուստներու դէմ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ եւ շուտ վճարում վնասներու։

Այս ընկերութեանց Թուրքիոյ համար ընդհ. գործակալն է Ե. Զիքափիթթի, Ղալաթիա, Եայիլ փաշա խան, թիւ 4։

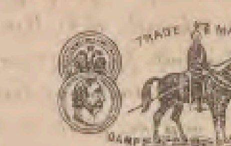

لنجر مارقەلی انکلیز کبریتلری ٥٠٠-٤٠٠-٣٠٠-٢٠٠-١٠٠-٧٠ دانەلی قوطیلر درونندە ممالك عثمانیەنك هر طرفندە فروخت اولنور جنسی اعلا وناقابل مقایسە اولدقلری توصیە اولنور ترکیا و بلغاریا ایچون اجنتە عمومیسی انکلیز تجاری آرتور ژ هوتر درسعادتدە غلطەدە قرانتینە زقاقندە نومرو ٧

لنجر و قوقوس لنجر مارقەلی خالص سیغارە کاغدلری بوز الی و طقسان یاپراقلی دفتر اردە بلغوف حرجلە فروخت اولنور ترکیا و بلغاریا ایچون آجنتە عمومیسی انکلیز تجاری آرتور ژ هوتر درسعادتدە غلطەدە قرانتینە زقاقندە نومرو ٧

ՓՆՏՐԵՑԷՔ ամէն տեղ «ԼԱՆՍԸՐ» ... 400, 300, 200, 100, 70ոց ...
ՓՆՏՐԵՑԷՔ ամէն տեղ «ԼԱՆՍԸՐ» ... 150 և 90 ...
ԱՐԹԻՒՐ Ժ. ՀՕԹԹԸՐ
... Կարանթինա փողոց թիւ 7

Ամէն գործի յաջողութեան գլխաւոր պայմանն է
Ճշդապահութիւնը
Ճշդապահութեամբ կատարուած գործ մը յաջող գործ մըն է

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ
Գլխաւոր սկզբունքն է ճշդապահութիւնը

ՏՈՔԹ. ՇԱՀՕՆԵԱՆ
Մասնագէտ ծննդական գործառնութեանց նուանութեանց

Ցնչեալ բժիշկը բացի կիրակիէ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Բերա, Բանկալթի, Թայ փողոց, թիւ 6 տան մէջ եւ կէս օրէն վերջը մինչեւ 11, Ղալաթիա, Վոյվոտա պահականոցին դիմացը, Իզմիրլի Օղլու խան թիւ 15։ Կը բժշկէ ծննդական գործարաններու ամէն կարգի հիւանդութիւններ, ամէնէն սաստիկ միզանցքաւորբոքումները եւլն. Նոր մեթոտներով եւ առանց ամենափոքր ցաւ զգացնելու, թէ՛ արանց եւ թէ՛ կանանց միզամանի եւ միզանցքային խողովակներու հիւանդութիւնները կը դարմանէ մէկ քանի օրէն։ Բիչ ժամանակէն կը դարմանէ դաղղ. հիւանդութիւններ։
43 100

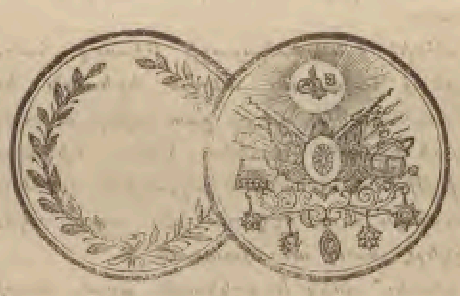

ԲՕԼ ԶՐԱՔ
ՆԿԱՐԻՉ
Կալաթա, Ցէմիր խան, թիւ 26

ԴԵՂԱՐԱՆ ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ
ԿԷՏԻԿ-ՓԱՇԱ-ՊԱՇԻ ԹԻՒ 5

Սուլթանիէ դեղարանին տէր Լեւոն էֆ. Կիւմիշեան կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ, դեղարանը, ներմուծուած նորանոր բարենորոգումներէ զատ, Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններէն բերել տրուած թարմ և ընտրելագոյն դեղօրէից ճոխ մթերքով մը, մանաւորապէս դեղօրէից բաքթերիոլեան զրութեամբ ամբացման (stérilisation), եւ զանան յատուկ զանազան գործիքներով օժտուած է։ Նաեւ Նորվէկիայէն, այս տարի եւս ընտիր Մօռիւի ձկան իւղ բերել տուած է։ Դեղագրերու Նիւթական նորագոյն պահանջմանց համաձայն պատրաստութեան ինամքն ալ Կայսերական վարժարանէն առաջնակարգ շրջանաւարտի մը յանձնուած եւ իր յաճախորդներուն դիւրութեան համար ալ գիշերային ակաս հաստատուած է։

Տքթ. Վարդապետեան էֆ. երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը կէս օրին դեղարանը գտնուելով իրեն դիմողները կը դարմանէ։ Կարօտեալները ձրի։ 26—30

ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐՈՒ ՊԷՏՔ ՉԻ ԿԱՅ
ՄԱՅՍՄԹԵՐՍՉԱՅԹ ՍԻՍԹԷՄՈՎ
15 շաբաթէն սորվեցայ Ֆրանսերէն սահուն կերպով խօսիլ.
Յ. Յ. Յակոբիկեան

15 ՇԱԲԱԹԷՆ ԿՐՑԱՑ
2-3 տարի անգլիական վարժարաններ յաճախողներու հետ խօսիլ անգլիերէն։ Օր. Մարգարեան

Արտօնատէր Ա. ՍԱԳԱԵԵԱՆ

Տպագրութիւն Սագաեան Տպարան։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (37)

ՇԱՐԼ ՄԷՐՈՒՎԷԼ

ՈՍԿԻԻ ՏԵՆԴԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱԿ ՖՈՒԺԸՐԷԻ ՈԺԻՐԸ

Ը.

ԵՐԵՍ ԵՐԵՍԻ

Այս ասելով՝ անդին անցաւ մին ալ կար գեա, աւելի փոքր բայց աւելի կը'քի մանդալով։

Անոր դէմն ամէն համեղեան փորձեան մը ստամոքսիւ, բայց նովոնց որ ո՛չ մէկ ալ ... կը յաւէլը, որոնց բանաւոր ...

Բաւա գնաց, ու անձին վրայ, ան... ձեռք միայն քաղաքամ։

Օր. տ'Իվրէյ ցած թիկնաթոռի մը վրայ նստած էր միայն, ծարաւասոյլ կրակարանին մը քովիկը։

Գլուխը ձախ ձեռքին վրայ կրթնած, ծնկանը կէսով ծածկուած, աչքերը գոց, դէմքին վրայ մահացու տխրութիւն մը կը սողոսկէր Դրան բացուելուն ալմուկին՝ գլուխը վեր անգամ չառաւ։

—Գրիժի՛թ, դո՞ւն ես, հարցուց։

Ժագ Ֆուժրէ չպատասխանեց. այլ քովը մօտեցաւ քիչ մ՝ առաջ, ձայնը դողդալ։

Մատէն չտեսնելու, այն ատեն, ու ... դարձ։

Բարեկամին սարսուռ մը անցաւ ամբողջ դէմքին վրայէն։

—Դո՛ւք, պոռաց յանկարծ, կէս մը կլլուելով։

Եւ վանդին լուռ կեցած էր ժագ.

—Դո՛ւք... աւելցուց աւելի մեղմ... Դո՛ւք հո՛ս... կը կանչէք... Ինչ կ'ուզէք...

Ժագ մինչեւ կը յառաջանար։ Մատէն զգուշակին յուսահատ ձայնը...

—Մի՛ մօտենաք, պոռաց. այս թէ ո՛չ, կը կանչեմ...

Իր ձայնին մէջ, իր շրջապատին քամահրանքին մէջ աւելի զզուանք կար քան բարկութիւն։

Ժագ Ֆուժրէ զլուխը խոնարհեցուց։

Իր համարձակութիւնը կ'երթար ամէնին։

Ձեռքը դէպի աղջիկը երկնցուց եւ անհրաժեշտանալին չնչառ մը իր գառնուրէն վայրկեան մը համբերութիւն կը խնդրէ, ինչ իր վրայ ճիգ մը ընելով։

—Գիտեմ, բաւ. ցած ու խղճուկ ձայնով, որ, դիտեմ թէ ո՛ր աստիճանի պէտք է որ ատէք զիս...

Գառւթը չէր ընտր ձեռ ատելու։

Կ'ամաչէր գծնչ...

—Բայց, վայրկեան մը, ինդրեմ... Լսեցէք նախ, ինչէ ետքը կ'ուզէք դատապարտեցէք, դադրեցէք... Շատոնց է վեր ձեզ տեսնել կ'ուզէի, ձեզ հետ խօսիլ կ'ուզէի... Ձեր համարձակեր նկատմամ... Այս առտու, պատահմամբ, իմացայ որ դիքն ձայնով տեղին... Կ'ուզէի եւ մեկնումէս առաջ համար... Որով եկայ զգուշացնելու որ չեմ համարձակիր...

Ո՛չ, մի կարծէք որ վարկերկ կ'ուզեմ ձեր յարգանքը չէ վարուիլ իր նկատմամբ... Ո՛չ, բնաւ երբեք աղաչել կը գոչեմ, Գրիժի՛թը զոր ձեր քով անմուն լարմօնեաւ ստցող։

—Այո՛, միջամտեց յուսաւ կերպով Օր. տ'Իվրէյ, նախատակ մը պէտք ունէի, որ ան էր պէտք իմ դեռ ունէի ձեր ցաւ, ով ձեր գալը համարձակութիւնը։

Ճանչնամ Գրիժիթը... Պարկեշտ աղջիկ մըն է... Ինչ հակադրութիւն։

Ժագ խոնարհաբար աւելցուց.

—Իրաւունք ունիք... Ուրեմն՝ կամ զիս ծուր պիտի ուզէք կամ պիտի խնդրեք որ ադոտուն ձեզի որ զիս ընդունինք... Ո՛չ, որ երբեք զգացումով մը լուրջ ընէ կամ պիտի սիրէի ձեզ երթալու... Ո՛չ երեք ձեր փափաքին ինձ հրամայած եմ...

Եւ ձերինը կրնայ... Երբեմն ընդունած էք զիս, ձեր հայրը ձեր պարտք զիս ուրախ...

Օր. տ'Իվրէյ անոր ակնարկին, նշանակէ բնաւ անոր իրաւ էր պատասխանել։

Մատէն ինքզինքը թելադրելով վրայ ձեռ յանձնեց, դասակցութիւն անոր մութ ինքն իր տակ այսքան այլ ինքինքէն դիմաց։

—Ա՛հ, կը մեկնիք։

—Պէ՛տք է որ մեկնիմ։ Ինչ պիտի ըլլամ հոս, առանց ապրուստի միջոցի մը, ամէն բանէ զրկուած...

Ցնորէ աւելի խոր դառնութեամբ մը չարունակեց։

—Նոյն իսկ միջոց չունիմ ագարակի մը կամ անտառի մը մէջ աշխատելու... Ինծի պարտ ուսուցանուած, չեմ կրնար կոր ալ պարզ գործաւորի մը պէս աշխատիլ, չեմ կրնար նոյն ժամէն այն բաները մէջ գործել։ Ամէնէն համար պատասխանատուս չէ... Ամէն չատ, հոգս, որքան աղ ալ ... բաղձալի ըլլար, ինծի ինչէ՛տ հետաքրքրութիւն մը կ'երթայ, կը լեցնէ։

Մատէն զարմացած, անոր երեսը կը նայէր։

Այս երկրորդ նշումներէ, սասաստիկ չափ շարունակական կրթութեամբը, որ ինքն ալ քիչ կը գիտէր, կարծես դէմ խօսք մ՛ առաւ։

—Ինչ է այս սրանց առաջ կար ...էքը, ինքն ինչ մէջ, ընդեր մը աւելի, ինծի չափ եւ ինքն ... յաջող դատապարտուած մէջ ատոր առնչերն, պարզապէս ... կրցան, կար հոն անծեն, աղաւնիք։

Եւ անմիջապէս Օր. տ'Իվրէյ կը լեցուած դիմացի աչքերը փառը յաւած չէր կը նայէր, ու դէպի նկատմամբ մ՝ ուր կը մահկուած, մարմնոյն դէմ, որ սիրագրած եր ինքզինքը, չարունակեց։

(Շարունակելի)